

Särskilt yttrande

Äldrenämnden 2024-03-20

§ 17 Förutsättningar för hemtjänst i egen regi att verka inom ett valfrihetssystem

I tjänsteskrivelsen säger förvaltningen att man "visa på utmaningar som hemtjänsten i egen regi har för att verka konkurrensneutralt fullt ut". Det finns flera faktorer som gör att vi som kommun inte kan prata om "konkurrensneutralt fullt ut".

När vi jämför kommunal hemtjänst med privata aktörer, jämför vi också oss med företag som saknar kollektivavtal. Att vi som kommun skulle stå utan ett kollektivavtal är i sammanhanget otänkbart. Här borde Haninge kommun, vid upphandlingen såklart ställa krav som skyddar mot social dumping. Vi skulle kunna lära oss av hur Stockholm stad formulerar kraven på schyssta villkor i sina upphandlingar.¹ Stockholms stad har bland annat formulerat det så här:

"Staden strävar efter att så långt det är möjligt och ändamålsenligt ställa krav som bidrar till goda arbets- och anställningsvillkor. Stadens utförare ska inte få konkurrensfördelar genom att tillämpa undermåliga arbets- och anställningsvillkor. (...) Genom att ställa särskilda kontraktsvillkor avseende arbets- och anställningsvillkor i nivå med ett av de centrala kollektivavtal som gäller inom den aktuella branschen vill staden säkerställa schysta arbets- och anställningsvillkor och undvika s.k. "social dumpning". Inte heller ska stadens utförare uppnå konkurrensfördelar genom exempelvis oseriös verksamhet."

Konkurrensneutralitet verkar hittills innebära, för Haningealliansen att vi som kommun sänker oss till de privata utförarnas lägstanivå, istället för att vi ser till att alla utförare som vill verka här har avtal som står i paritet med kommunens.

"Konkurrensneutralitet"

Vi ser också flera aspekter där "konkurrensneutraliteten" inte är verklig. Den bild som framträder i tjänsteskrivelsen är att de privata utförarna tillåts plocka russin ur kakan.

Ingen av de privata utförarna har valt att verka i området "övrig skärgård", och kommunens egna hemtjänst utför samtliga natt- och larminsatser oavsett vem som utför hemtjänstinsatsen under dag- och kvällstid. Dessutom utförs all avlösarservice upp till tio

---

1

timmar enbart av den egna hemtjänsten. De privata utförarna vill alltså bara utföra tjänster där det är nära, enkelt och kostnadseffektivt.

Därför vore det rimligt att se över ersättningsnivåer för hemtjänst på landsbygd och i skärgården, för avlösarservice, och för natt- och larminsatser. Vi får ju nu en situation där kommunen måste ta de mest kostnadskrävande uppgifterna, utan att man kompenseras för det.

Och är det här verkligen konkurrensneutralt? Varför ställer vi inte samma krav på alla utförare i kommunen?

Haninge kommuns hemtjänst bär också overheadkostnader som är svåra att påverka då de inkluderar kommunövergripande stödresurser såsom IT, HR, ekonomi och fastighetsförvaltning. Ska vi på riktigt jämföra en offentlig utförare med en privat utförare ska vi också jämföra utförarnas direkta kostnader för tjänsten. Det är det närmaste man kommer en vettig jämförelse om tjänsten utförs effektivt eller ej.

Alternativa driftsformer

Vi kan också läsa att förvaltningen ges i uppdrag att utreda förslag på "*alternativa driftsformer*" och eventuella konsekvenser av dessa. Vad avses med alternativa driftsformer? Om det kan innebära en avveckling av hemtjänst i kommunal regi avvisar vi förslaget.

Haninge ska kunna erbjuda kommunal hemtjänst som ett av alternativen. Den kommunala hemtjänsten behövs som en livlina om någon av de privata utförarna lämnar Haninge, går i konkurs eller får tillståndet indraget av IVO.

Vänsterpartiet avvisar alla förslag som försämrar personalens villkor. Vi har tidigare klargjort att vi säger nej till den höjning av arbetstiderna som alliansstyret har drivit igenom. Vidare måste heltid som norm gälla även framåt. Ska vår kommun kunna locka personal till äldreomsorgen måste vi erbjuda goda arbetsvillkor.

Som vi kan se det har att ytterligare privatisera hemtjänsten inga rationella skäl - bara ideologiska motiv!

Katherine Alcantara Contreras (V)